

Társadalmi Megújulás Operatív Program
Komplex telep-program
(komplex humán szolgáltatás hozzáférés biztosítása)
TÁMOP 5.3.6-11/1

A pályázat célja a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek társadalmi felzárkózásának és integrációjának segítése. A szegregátumokban élők körében olyan több generáción át mélyülő (szociális, közösségi, oktatási, egészségügyi, képzési és foglalkoztatási) hátrányok halmozódtak fel, amelyek kezelése az érintettek és a települések önerejéből – külső segítség nélkül – mára lehetetlenné vált. A célok eléréséhez a projekt megvalósítói (konzorciumi partnerek és együttműködő szervezetek) által nyújtott, egyéni adottságokra és szükségletekre épülő, több elemből álló, összetett beavatkozási eszközrendszer szükséges.

A komplex telep-program a hátrányoknak felszámolása, enyhítése érdekében szociális, közösség-fejlesztési, oktatási, egészségügyi, képzési és foglalkoztatási elemeket tartalmaz, továbbá elősegíti a telepszerű környezetben élők lakhatási körülményeinek javítását. A TÁMOP 5.3.6-11/1 konstrukció keretében támogatott tevékenységek között komplex, egymásra épülő beavatkozásokat kell tervezni, ezért a megvalósítóknak törekedniük kell a felzárkózási programhoz illeszthető további fejlesztési lehetőségek becsatornázására, valamint a célterületen folyó fejlesztésekkel való szinergikus hatások elérésére.

A program célcsoportjába a telepeken, telepszerű lakókörnyezetben, szegregátumokban élő, halmozottan hátrányos helyzetű, alacsony, illetve elavult iskolai végzettséggel rendelkező, jellemzően szociális és anyagi gondokkal küzdő, roma és nem roma egyének és családok tartoznak, de a program a település egésze számára is nyújt olyan szolgáltatásokat, amelyek segítik a hátrányos helyzetű emberek felzárkózását és a település életébe történő integrációjukat. Cél, hogy a generációkon át mélyülő hátrányos helyzet megelőzése érdekében a bevont személyek olyan családok tagjai legyenek, amelyeknél a különböző programokon keresztül biztosítható az egész család felzárkózásának segítése. A megvalósítás helyszínei a szegregátumok, illetve azon települések, ahol a szegregátumok találhatóak.

A hátrányos helyzet, az esélytelenség különösen nagy arányban érinti a roma lakosságot, amit jól mutatnak a roma kutatások tapasztalatai. A szegregált lakókörnyezetből adódó problémák ugyanakkor egyszerre sújtják az ott élő roma és nem roma embereket/családokat. A szegregátumokban élő lakosság helyzetének változása, a szegregált helyzet megszüntetése egyaránt igényli sokféle eszköz és közszolgáltatás összehangolt, folyamatos biztosítását, és a helyi közösség aktív részvételét.

A beavatkozás alapja a célterületen zajló aktív, állandó (settlement típusú) szociális munka, és a célcsoport, valamint a helyi közösség minél teljesebb bevonása a fejlesztési folyamatokba.

A komplex, integrált megközelítés folyamatosan jelen volt az elmúlt évek törekvéseiben, de az azt szolgáló eszközök összehangolása és ütemezése nem mindig tudta ezt maradéktalanul támogatni. A program ezeket a tapasztalatokat szem előtt tartva került tervezésre: a konstrukció lehetőséget teremt komplex, több fejlesztési elemet tartalmazó projektek megvalósítására.

Jelen konstrukció rész céljai a következők:

- Javuljon a telepeken és telepszerű lakókörnyezetben élők szolgáltatásokhoz való hozzáférése (beleértve a szociális, közösségi, oktatási, képzési, egészségügyi és munkaerő-piaci szolgáltatásokat)
- Javuljon a bevont személyek képzettségi szintje

- Növekedjen azon személyek száma, akik társadalmi felzárkózást segítő, különösen oktatási, képzési és foglalkoztatási programokba kapcsolódnak
- Növekedjen a célterületen élő személyek közül foglalkoztatásba kerülők száma.
- Növekedjen telepszerű környezetben élő gyermekek óvodáztatási aránya.
- Javuljanak a programba bevont iskoláskorú gyermekek/ fiatalok iskolai előrehaladási esélyei, tanulmányi eredményei és szabadidő eltöltési lehetőségei.

A fenti célok elérése érdekében, a pályázati útmutató alapján, a Közösségi beavatkozási terv keretében, az alábbi programot valósítjuk meg:

Ady Endre úti szegregátum humán fejlesztése

1. Célcsoport tagok és közösség felkészítése a megvalósításra

A beavatkozás első fázisaként a folyamatos szociális munkás jelenlét biztosításával a kölcsönös bizalomépítés, napi kapcsolatteremtés zajlik a szegregátumokban élőkkel, illetve a helyi szereplők bevonására, aktivizálására kerül sor.

Ugyanezen időszakban kerülnek megerősítésre és kidolgozásra a kölcsönös támogató együttműködés részletei a települési intézményhálózattal, a településen működő gazdálkodó és civil szervezetekkel, egyházakkal, helyi/megyei cigány kisebbségi önkormányzatokkal és más potenciális partnerekkel.

1.1 A célcsoport bevonásának előkészítése és az egyéni fejlesztési tervek

A projekt fejlesztéseiben érintett szegregátumban élő, 3-45 éves korú személyek legalább 60%-ára vonatkozóan szükséges egyéni fejlesztési tervet készíteni.

- a) a problémák egyénre/családra szabott feltérképezése;
- b) az egyéni fejlesztési tervek elkészítése;
- c) az egyéni fejlesztési tervben foglalt tevékenységek végrehajtása, nyomon követése;
- d) az egyéni fejlesztési terv felülvizsgálata, szükség szerint módosítása.

1.2 A helyi humán szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése, koordinációjuk javítása

- a) a település egészére célzó bizalomépítő/erősítő tevékenységek;
- b) létező közszolgáltatásokhoz, önkormányzati ellátásokhoz való hozzáférés telepen élők számára történő biztosításának szervezése; az ezekben a szolgáltatásokban dolgozók felkészítése;
- c) a helyi ellátórendszerrel való együttműködés kialakítása, különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekjóléti alapellátásra;
- d) a közösségi beavatkozási terv felülvizsgálata, szüksége szerinti módosítása;
- e) telepen/településen élők bevonása konkrét munkafolyamatokba;
- f) konfliktuskezelés, mediáció;
- g) a munkafolyamatokhoz a megfelelő szaktudású szakember háttér/koordináció biztosítása;
- h) a környező foglalkoztatási lehetőségek (betanított munkák, munkahelyek, közlekedés, szolgáltatások, képzések stb.) felderítése, együttműködések kialakítása.

2. A közösségi beavatkozási terv és egyéni fejlesztési tervek megvalósítása - Szociális, közösség-fejlesztési, oktatási, képzési, egészségügyi és munkaerő-piaci szolgáltatások

A tevékenységek ezen csoportja a hosszabb távú eredmények feltételeinek megteremtését szolgálja az elkészített egyéni fejlesztési tervek alapján.

2.1 Helyi humán szolgáltatási kapacitások fejlesztése és a szolgáltatók együttműködésének megerősítése

- a) hálózatépítés a szolgáltatók, potenciális szolgáltatók körében;
- b) a konzorciumi partnerek, együttműködő partnerek és egyéb helyi szereplők bevonásával (pl. iskola, tanoda, egyház, családsegítő) rendszeres időközönként workshopok megtartása;
- c) a helyi szolgáltatók, főbb társadalmi és gazdasági szereplők szemléletformálása;
- d) a helyi szolgáltatók szolgáltatásainak fejlesztése (képzéssel, tanácsadással).

2.2 Szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása

- a) Csillagház-Cserhaj (szolgáltatóház) kialakítása, mely biztosítja a közösségi teret a rendezvényekhez és a program megvalósításához kapcsolódó humán szolgáltatásokhoz, melyet az akcióterületen élők és a település lakói vehetnek igénybe;
- b) hatósági szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, ügyintézés elősegítése (iratok beszerzésének segítése, tulajdonviszonyok tisztázása stb.);
- c) jogi tanácsadás, adósságkezelési tanácsadás, önkormányzatokkal bérlőkijelölési jogról történő megállapodások elősegítése, abban történő segítségnyújtás;
- d) a különféle közszolgáltatásokhoz való hozzájutás logisztikai és kommunikációs segítése (szervezés, a telepen élők odajutásának, szolgáltatás helybejutásának segítése, koordináció, stb.).

2.3 Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és közösségfejlesztés

- a) az egyházi és civil szervezetek bevonásával a szolgáltatások hatékonyságának, elérhetőségének javítása,
- b) az egyházi és civil szervezetekkel közös szakmai események megrendezése;
- c) az egyének és családok önálló életvezetési, háztartás-gazdálkodási képességeinek fejlesztése; adósságkezelési tanácsadás nyújtása, adósság megelőző tanácsadás kialakítása (a helyben létező szolgáltatások bevonásával), értékközvetítő események megvalósítása (pl. pozitív élet példák bemutatása),
- d) hagyományörzés és nyelvi kultúra ápolása,
- e) az ellátandó családtagokról való gondoskodás megszervezése munkavégzés, képzés ideje alatt (gyerekeknek, időseknek, beteg hozzátartozónak),
- f) A bevont személyek, illetve az érintett településeken élő személyek számára közösségi programok, tevékenységek szervezése (sport, kulturális, önszervező),
- g) közösségfejlesztési beavatkozások (pl. gyerekprogramok, játszóhely),
- h) A bevont személyeket érintő, illetve az érintett településeken lakossági, helyi konfliktusok kezelése, helyi közösségi kapacitás, civil szerveződés segítése, önkéntesek bevonása,
- i) a bevont személyek számára, illetve az érintett települések számára környezettudatosság fejlesztése (tájékoztatók, akciók közösségi összefogásokban zajló környezet alakító programok szervezése),
- j) utógondozás, utánkövetés az egyéni fejlesztési terv lezárását követő 3. hónapig.

2.4 Oktatási, nevelési szolgáltatások biztosítása

- a) az óvodai nevelésben való eredményes részvétel előmozdítása (az óvoda, iskola és a család közötti koordinációt biztosító beóvodáztatási és start asszisztens alkalmazásával);
- b) telepen élő tanulók felzárkóztatása, képesség- és kompetenciafejlesztése;
- c) szülői szerep erősítését célzó tréningek;
- d) iskoláskorú gyermekek iskolai előmenetelének iskolán kívüli támogatása, tehetségfejlesztése, kiemelten a már működő szolgáltatásokhoz való hozzáférés elősegítésével;

e) az iskolai lemorzsolódás megelőzése érdekében a bevont személyek és családok és az oktatási intézmények közötti együttműködés megerősítése, az iskolai felzárkózást támogató szolgáltatások biztosítása.

2.5 Egészségügyi szolgáltatások elérésnek javítása

- a) egészségügyi szűrések megszervezése;
- b) egészségfejlesztő, felvilágosító programok, egyéni tanácsadás, a lelki egészség fejlesztését szolgáló tájékoztatás, információ-nyújtás;
- c) étkezési szokások, gyermek étkeztetési szokások formálása;
- d) a családi életre felkészítő programok megvalósítása.

2.6 Felnőttoktatás, felnőttképzés, szakképzés

- a) képzés-szervezői feladatok ellátása;
- b) képesség-, készség- és kompetenciafejlesztő programok (munkavállalást gátló egyéni problémák kiküszöbölése, képzésben való részvétel segítése), az érintettek felkészítése a munkavállalásra, képzés, munkaszocializációs tevékenységek az egyéni fejlesztési terv alapján;
- c) a potenciális foglalkoztatók képzési igényeinek felmérése (a foglalkoztatás időbeli kereteivel összehangolt formában);
- d) képzésben való részvétel elősegítése:
  - o motiváció erősítése,
  - o alap-és kulcskompetenciák fejlesztése, közismereti és kommunikációs felzárkóztatás;
- e) az általános iskolai végzettség megszerzését szolgáló felzárkóztató oktatás (7-8. osztály);
- f) a szakképzésbe való bekapcsolódáshoz szükséges bemeneti szakmai kompetenciák fejlesztése, felzárkóztató (5-8. osztály) képzés keretében;
- g) államilag elismert szakképesítés megszerzését szolgáló képzés, beleértve a szakmai vizsgára történő felkészítést is; szakmai elméleti-gyakorlati képzés; konkrét munkahely esetén betanító képzés;
- h) önálló vállalkozás indításához szükséges képzés;
- i) munkaerőpiacra való be/visszakerülésre felkészítés;
- j) utógondozás: a képzésekben részt vevők foglalkoztatásba, elsődleges munkaerő-piacra kerülésének elősegítése.

2.7 Foglalkoztatás elősegítése

- a) az érintettek számára alkalmas helyi, térségi foglalkoztatási lehetőségek feltárása, együttműködés kialakítása munkáltatókkal;
- b) a leendő munkáltatók felkészítése a képzésből kilépők (el)fogadására, munkahelyi beilleszkedésének támogatására,
- c) munkagyakorlat megszerzésének támogatása;
- d) a programba bevont személyek foglalkoztatásának támogatása a megyei kormányhivatal munkaügyi központja bevonásával;
- e) az elhelyezkedettek nyomon követése, utógondozása, munkahelyi beilleszkedésük segítése;
- f) annak elősegítése, hogy a program célcsoportja részt vehessen egyéb forrásból finanszírozott település felújítási, valamint lakhatási körülményeket javító programokban.